

Paul Kaaritan Galatia Baara Sannao Ati'o

Di'oraz kaarita daua'o

Di'oraz kaarita, apostle Paul saadanii Galatia Baara sannao mishidainao ati. Aizii wuru'u Galatia, udaru'o wiizai baara, na'ii'aka'o wuru'u mishidainao mashaa-panuz. Paul, uruu Jew, mazan ñnao, Gentilenao.* Aizii ñnao mishidainao'u naa Kaimana'o Kuwai, Jesus Christ daua'oraz.

Mazan kaina'a pabi'i kida Jewnao kaawan mishidainao ida'ati. Ñnaou'u naa aipan ipai mishidainao sha'apatinan Moses kakinaori kawana'ati, Tominkaru dakota-kinnao nii ñdyaun kaimana'o pidannao nii.

Mazan apostle Paul saadan di'oraz kaarita mishidainao ati, ukakinaotan ñdyaun Jewnao ai, aipainauz mishidainao chootinan† Moses kakinaori kawana'ati. Uaipan mishidainao aitapan kaimanaiman, aonaa Tominkaru dakotan pidan kaimana'o pidan nii uizo'atin ida'an Moses kakinaori kida. Mazan udakotan pidan kaimana'o pidan nii soo umishidan ida'an Jesus Christ, aonaa pidan izo'atin ida'an mani Moses kakinaori. (Galatians 2:16)

Ukau'an Paul saadan di'oraz kaarita mishidainao ati, aonaan idi uaipan ñmishidan pidannao kuwaa pana'iti'oraz karikaonan. Ukian pakaaritan ida'a, "Aizii dii mani, waunao oo angel aokazi iki'o kowaadapan an unao ati

---

* : Gentilenao: Putukapa kaarita token ii, Parada-karu Masha'apannaada-kinnao ida'a. † : chootinan: Putukapa kaarita token ii, Parada-karu Masha'apannaada-kinnao di'ii, 'chootin-karu' daua'o.

kuwai pana'a'o wuru aia'a wakowaadaniaz unao ati, na'a-pa'o pidan, marii ukaboota-ka'o Tuubaru'o Tikazi wu'iti." (Galatians 1:8)

Aizii wuru'u pidannao aipainaouz mishidainao taapan Moses kakinaori, ikian Paul dau'an, uruu aonaa mishi'o apostle mani, na'iki kuwai kapam ukowaadapaniaz aonaa mishi'o mani. Mazan Paul kian padau'an, "Jesus Christ na'iki Tominkaru waDaru kadishita-kida'oraz Jesus pamawaka-kizi iki, uruu wuru'u zaamata'oraz o'garu pa'an." (Galatians 1:1)

Kaarita buutinpan kida

Paul mishi'o apostle 1:1-24

Paul ma'ozaka uparadan kaimana'o kuwai dikin ii 2:1-21

Kazannaatin-karu soo mishida-karu ida'an 3:1—4:31

Mashaapa-karu Kaimana'o Doronaa ida'an 5:1—6:10

Paul katokontan pakakinaopan 6:11-18

¹ Di'oraz kaarita, o'garu apostle Paul di'iki'o. O'garu, aonaa pidannao zaamatanii mani apostle nii, na'iki aonaa idyuudanii mani o'apostle-tinan. Mazan Jesus Christ na'iki Tominkaru waDaru kadishita-kida'oraz Jesus pamawaka-kizi iki, inao wuru'u zaamata'oraz o'garu pa'an. ² Ipai da'ainao mishidainao, idyuudan kapam paparadan ipai unao mishidainao ati, mashaapainaouz Galatia Baara ii aka.

³ O'toriinpan marii kizi waDaru Tominkaru na'iki Naobanai Jesus Christ kamunanun na'iki utaa kizi unao nyukunuu kaiman-kinnaa nii. ⁴ Aizii wuru'u Jesus, utaapada pazowii-ka'o wa'oi'an dikin ii, na'apa waDaru Tominkaru aipan kawana'ati, na'iki ukazannaata-kinnaa nii waunao wuru aia'a kai'oraz oia'o mashaapa-karu. ⁵ Ukau'an marii karikaonan Tominkaru taapa-ka'o umanawunu'o nii. Amen.

*Soo kaina'a bauda'apa
Kaimana'o Kuwai*

⁶ Tuukii òdi'itinpan unao dau'an, utanawatinan idi kadiman aka Tominkaru ai. Uruu zaamata'oraz unao pa'i-da'ati Christ kamarainapanun na'iki kamunanun ida'an, mazan aizii, uda'anan naa pana'a'o kuwai pabi'i kida pidannao dakotaniaz kaimana'o kuwai nii. ⁷ Aonaa ba'oran kaimana'o kuwai nii, soo pidannao mariidapan karikaonan unao, na'iki ìtanawata'azon mishi'o kuwai Christ daua'o pana'iti'i naa karikaonan. ⁸ Aizii dii mani, waunao oo angel aokazi iki'o kowaadapan an unao ati kuwai pana'a'o wuru aia'a wakowaadaniaz unao ati, na'a-pa'o pidan, marii ukaboota-ka'o Tuubaru'o Tikazi wu'iti. ⁹ Wakiini'i naa sha'atii kiwiitapa, na'iki òkian nii koshan: na'ia'oram pidan kowaadan an unao ati kuwai pana'a'o wuru aia'a uabataniaz na'iki umishidaniaz, na'apa'o pidan, marii ukaboota-ka'o Tuubaru'o Tikazi wu'iti.

¹⁰ Kaiwuru'u òkianuz kaikapa'a, òkaimanada'azon idi'o pidan nyukunuu? Aonaa! Mazan òaipan pa'an Tominkaru nyukunuu kaimanan ò'ati. Òaipan an mani pidan nyukunuu kaimanan ò'ati, aonaa mishi'o mani Christ poitorun ògaru.

Paul apostle-tinan daua'o

¹¹ Òmin-mishidannao, òaipan uaitapan wuru'u Kaimana'o Kuwai òkowaadaniaz unao ati, aonaa pidannao di'iki'o mani oo pidan tomanii mani. ¹² Aonaa òikodanzu pidan di'iki oo aonaa pidan tominapa-kidanii mani ògaru udau'u. Mazan wuru'u òkuwaaz Jesus Christ di'iki'o na'iki uaida-kidanii pa'an ò'ati.

¹³ Unao, uabatani na'apam da'i òmashaapauzon Jew-nao kakinaorinaa kida kawana'ati. Uaitapa tuukia'o òpataka'utauzon mishidainao Jesus. Na'iki òdakota òmainaabatan ìdyaun ipai daunuuda'u. ¹⁴ Na'iki uruu

dono ipai òwazootapan òmin-daonaiorannao na'apa kida'o ìtunarunawun òkawan, òda'anan ida'an na'iki òizo'atin ida'an wuru'u òdokoze-daunnao mishidapanii kidaz. ¹⁵ Mazan Tominkaru kamunanun idi ò'ati, uzaamatan kowas ògaru kaudina'o nii pa'ati. Uzaamatan ògaru òshakatan ua'ii. Paaipan kawana'ati ¹⁶ utukapakan pauDani ò'ati, uaipan idi òmakon òkowaadapa'anan Kaimana'o Kuwai udau'u Gentilenao di'iti. Aizii uruu aimakaan sha'apan dauna'ana'oraz ò'ati, aonaa òmakon pidan di'iti òaipan idi mani ukowaadan kanoma'o nii òsha'apata. ¹⁷ Na'iki aonaa òmakon Jerusalem iti, òabata'anan mani na'apam kiwiitapainauz ìapostle-tinan kian ò'ati. Mazan ba'oran amazada iti pa'an òmakon, Arabia kia'o udakota-kae. Uruu dauna'an zii òkiwan Damascus iti.

¹⁸ Idikinauda'u wunu òtukapan dauna'an Jesus, uruu zii òmakon Jerusalem iti òmorowautapa'anan Peter di'iti. Òna'ian utuma dya'utam soondii sakodaz. ¹⁹ Aonaa òtukapan ba'oran apostle na'ii, soo James karikaonan, wanaobanaa Jesus inawuzuz. ²⁰ Tominkaru aitapa ipai wuru'u òsaadanii kidaz mishi'o, aonaa òmariidinan mani. ²¹ Uruu dauna'an òmakon naa Syria Baara na'iki Cilicia Baara ii aka'o wiizai kida kawana'ati. ²² Mazan wuru'u mishidainao Judea Baara iainao kidaz, aonaa zii ìtukapauzon ògaru. ²³ Soo ìabatan karikaonan pidannao kadakotinan òdau'u. Ìkian, “Tawuru'u pidan pataka'utauzoz da'i waunao, uru'u naa aizii kowaadapa pidannao ati kaimana'o kuwai Christ daua'oraz, utiwaniaz pamashaadan.” ²⁴ Uruu idi tuukii ìkonaukii-kidan Tominkaru ògaru dikin ii.

2

Ba'oran apostlenao kashaapa Paul kaudinan apostle nii

¹ Aizii 14 wunu dauna'an òmakon koshan Jerusalem iti, Barnabas mako'o òtuma, na'iki òna'aka Titus kapam. ² Wuru'u òmakonuz na'iti Tominkaru dyuudan idi'o ògaru. Òna'ian pu'u, òmiitiniipan soo choochi zowaunaanao tuma karikaonan. Òaipan ìaitapan wuru daua'a òkowaadapankaniaz Kaimana'o Kuwai Gentilenao ati, na'iki òabata'azon kaiman ì'ati oo aonaa. Usha'apanum kau'an aonaa òaipan òkaudin-kizi wuru'u òsha'apataniaz naa na'iki òsha'apaapaniaz kai makon madi-wautapaka. ³ Mishi, ìna'apata panyukunuu. Uruu idi aonaa ìdyuudan òminauda'u Titus choota-ka^{*}o Jewnao kakinaori kawana'ati, Gentile pu'u padamata uruu. ⁴ Wakadakotinan wuru dau'ana'a, usha'apanum kau'an pabi'i kida pidannao taapinpainao mishida'o kawan Jesus, morotan idi'o wabii ati. Ìtukapa'azon idi karikaonan pakawan mani wada'anan Jewnao kakinaorinaa, wazaamatinpan pu'a'a naa Christ Jesus di'iti. Usha'apanum kau'an ìnao, tuukii ìaipan wamashaapan pakawan Jewnao kakinaorinaa waranu'u. ⁵ Mazan aonaa wakashaapinan ì'ati, aonaa masakauda'u. Usha'apanum kau'an waiapan idi wakazannaatapan unao ati wuru'u mishi'oraz kuwai, Kaimana'o Kuwai ida'a'oraz.

⁶ Na'iki choochi zowaunaanaouz, aonaa na'iam ìikodan òkuwaa kasharutinpan, uruu idi aonaa ìpana'adanuzu na'iki aonaa ìtotokadanuzu. (Aizii wuru'u ìtaapaka^oz umanawunuinao choochi zowaunaanao nii, aonaa usha'apan ò'ati, usha'apanum kau'an Tominkaru aonaa unaubaan bauda'apa'o pidan powa'a zii ba'oran ai.) ⁷ Mazan ìaitapa Tominkaru wuru'u taa'oraz òkaudin-kizi nii, kowaadapa'o nii Kaimana'o Kuwai Gentilenao ati, na'apa utaan kawan kapam Peter ati kaudin-

---

* **2:3** uchoota-ka^o: Putukapa 'chootin-karu' daua'o, kaarita tokon ii, Parada-karu Masha'apannaada-kinao ida'a.

kizai, ukowaadapanuz Kaimana'o Kuwai Jewnao ati. ⁸ Usha'apanum kau'an Tominkaru ma'ozakan ida'an õzaamata-kaao apostle nii Gentilenao ati, na'apa Peter zaamata-kaao kawan apostle nii Jewnao ati. ⁹ Aizii James, Peter, na'iki John, umanawunuinao choochi zowau-naanao, ñaitapa Tominkaru wuru'u taa'oraz kaudin-kizai õ'ati. Uruu idi kaiman ñnyukunuu Barnabas na'iki õgaru kaudinan dau'an na'apa ñnao kawan. Na'iki powa'a zii ñma'ozakadan waunao wakowaadapa-kizi kaimana'o kuwai Gentilenao ati. Aizii ñnao ñkakuwaapatinan nii Jewnao ati. ¹⁰ Kaina'a bauda'apa aimaakan ñaipan washa'apatan, pakawan kizi wakaminka'uupan pataka'utinainao, ñchoochin ida'a ainaouz. Uruu manawun aimaakan tuuki-a'oraz õsha'apata'azon.

Paul kakinaowan Peter

¹¹ Aizii Peter morowautapankan dono Antioch ii, na'ii õparadan u'ati ma'ozaka'o ida'an, õkakinaota-kinaa nii uruu sakitapa'o di'iti. Õparadan u'ati pidannao kanaapu'u, usha'apanum kau'an usha'apataniaz aimaakan tuukia'o upana'itin. ¹² Uruu zi'o Peter kaawan dono Antioch ati, karikaonan da'i uaroopauzon Gentilenao tuma, mishidapainaoz Jesus. Mazan Jewnao, James di'iki-inaouz kaawan dono'o naa, aona'a naa powa'a uaroopan ñtuma utaria'akan idi'i naa ñnao ai, aipainaoz Gentilenao choota-kaao. ¹³ Uruu idi baokoinao Jewnao mishidainaoz Jesus, ñtamakapa'akan naa Peter, aona'a naa kapam ñaroonan Gentilenao tuma. Na'iki Barnabas, upu'u zii un-a'apan kapam ñnao kawan, ñaitapan pu'u padamata aonaa sha'apa'o mani wuru'u aroapa-karuz Gentilenao tuma.

¹⁴ Õtukapan idi'i naa aonaa ñsha'apatinan Kaimana'o Kuwai kawana'ati, wuru'u mishi'oraz kuwai. Uru'u naa õparadan Peter ati ipai ba'orainao kanaapu'u. Õkian u'ati, “Jew pugaru, mazan upu'u pumashaapan Gentile kawan,

aonaa pusha'apatinan Jew kawan. Kandii ni'i naa mooko aizii puaipan Gentilenao mashaapan Jewnao kawan? ¹⁵ Mishi, pugaru na'iki õgaru, Jewnao wadaru na'iki wadaro nii, aonaa Gentilenao mani, dakota-kariwainaoz 'oiainao' nii. ¹⁶ Mazan waaitapa Tominkaru dakotan wau-nao kaimana'o pidan nii wamishidan ida'an Jesus Christ, aonaa waizo'atin ida'an mani Moses kakinaori. Ukau'an waunao, wamishidapanii Christ Jesus, Tominkaru dakotakizi waunao kaimana'o pidan nii wamishidan ida'an Christ, aonaa waizo'atin ida'an mani Moses kakinaori. Usha'apanum kau'an aonaa na'apainim nii Tominkaru dakotan pidan kaimana'o pidan nii uizo'atipan ida'an Moses kakinaori.”

¹⁷ Aizii waunao, wadawatan pu'u Tominkaru dakotakinaa nii waunao kaimana'o pidan nii wamishidan ida'an Christ, mazan upu'u Jewnao dakotan waunao oiainao nii kapam, Gentilenao kawan. Ukau'an Christ aipan ati'o mooko wuru'u wa'oiapanuz? Aonaa! ¹⁸ Mazan õkiwinan an powaa iti wuru'u kakinaorii õmuudaniaz naa, uruu ida'an õtukapa-kidan õdikintapan kakinaorii. ¹⁹ Õgaru mawaka'o kawanu'ora'a naa kakinaorii ai. Ukau'an aona'a naa powa'a õmashaapan kakinaorii waranu'u, õmashaapa-kizi'i naa pa'an Tominkaru ati. ²⁰ Õgaru, õmishidan idi Christ, mawaka'o kawanu'ora'a naa õgaru Christ tuma cross ida'a. Aonaa õgaru'u naa mani kakupa'oraz, mazan Christ pa'an wuru'u mashaapa'oraz õ'ida'a, na'iki uru'u naa kazowautapa'oraz õgaru. Õmashaapanuz naa, õmishidapan ida'ana'ora'a naa Tominkaru Dani, marainpa'oraz õgaru na'iki mawaka'oraz õ'ati. ²¹ Õgaru aonaa õkashadan Tominkaru kazannaatan waunao pakamunanon idi karikaonan. Usha'apanum kau'an umishiin an mani Tominkaru dakotan waunao kaimana'o pidan nii

waizo'atipan ida'an Moses kakinaori, madiwautapa-ka'o karikaonan wuru'u Christ mawakanuz.

3

Tominkaru taan Kaimana'o Doronaa mishida-karu idi

¹ Maam Galatia Baara sannao, maaitapin-ka'o manawun mooko unao! Kanom wuru'u madoronaada'oraz unao? Kaimanaiman sha'atii ôkakuwaapan u'ati Jesus Christ tauka-ka'o na'iki umawakan dau'u cross ida'a. ² Ôpishaa kizi unao: uizo'atin idi'o mooko Moses kakinaori uzaamatanuz Kaimana'o Doronaa, oo umishidan idi'o uabataniaz kaimana'o kuwai? ³ Na'apa dii manawun umaaitapinkan! Usakadan pu'u umishidan Jesus, Kaimana'o Doronaa ida'an. Mazan aizii kandii ni'i naa utiwaan umashaapan Jesus ati usha'apaapanii kida ida'ana'a naa karikaonan? ⁴ Madiwautapa-ka'o mooko karikaonan ubaiaapanuz tuukii kasha'ora kida'o aimaakan? Ô'itiiman aonaa madiwautapa-ka'o mani! ⁵ Aizii Tominkaru taanuz Kaimana'o Doronaa unao ati, na'iki usha'apatanzu umanawun kida'o aimaakan unao bii an, aonaa uizo'atin idi'o mani Moses kakinaori, mazan umishidan idi'o pa'an uabataniaz kaimana'o kuwai, Christ dau'oraz.

⁶ Udi'itapa na'apam kii-karu Abraham dau'an: “Uruu mishida'o Tominkaru, na'iki umishidan idi, Tominkaru dakotan uruu kaimana'o pidan nii.”* ⁷ Ukau'an uaitapa kizi, pidannao mishidainauz Christ, înao pa'an wuru'u mishi'oraz Abraham dainao. ⁸ Saadauzokariwai Tominkaru Paradan kowaadani'i naa kotua'a naa, Tominkaru dakotan nii Gentilenao kaimanainao nii îmishidan idi. Usha'apatan ua'ii zii na'apa kida'o, ukowadauzonii Kaimana'o Kuwai Abraham ati. Ukianuz “Pugaru ida'ana'o nii ôtaan kaiman kida'o aimaakan ipai pidannao ati.”† ⁹ Ukau'an ipai mishidainauz, îzaamata

* 3:6 Genesis 15:6 † 3:8 Genesis 12:3; 18:18; 22:18

kaiman kida'o aimaakan na'apa Abraham zaamatan kawan aimaakan pamishidan idi.

¹⁰ Mazan pidannao tiwa'oraz padamata paizo'atin Moses kakinaori pakazannaatin-kinaa nii, upu'a'o nii Tominkaru pataka'utan ĩdyaun. Usha'apanum kau'an kaikapa'o usaadinapanu'u Tominkaru paradan ida'a: "Ipai'o nii Tominkaru pataka'utan pidannao ĩmaizo'atikan idi ipai daunuuda'u saadinpa'o Tominkaru kakinaori kaaritannaa ida'a."[‡] ¹¹ Ukau'an aonaa Tominkaru dakotan pidan kaimana'o pidan nii utiwaan ida'an paizo'atin Moses kakinaori. Usha'apanum kau'an kaikapa'o usaadinapanu'u Tominkaru Paradan ida'a: "Tominkaru dakotaniinaouz pidannao kaimanainao nii ĩmishidan ida'an pa'an, ĩnao karikaonanu'o nii ĩkakupan."[§] ¹² Moses kakinaori, aonaa mishida-karu di'ii'aka'o mani, soo uda'an-kao karikaonan. Tominkaru Paradan saada-kariwai kian: "Pidan izo'atipan an kakinaorii, marina'a naa usha'apatanuzu ipai daunuuda'u na'iki umashaapan ni'i naa u'ida'an."^{*}

¹³ Kaikapa'o kapam Tominkaru Paradan saada-kariwai kianu'u: "Pidan kazada-kariwai atamun kadu iti, Tominkaru pataka'utan uruu wuru'u."[†] Na'apa'o Christ pataka'uta-kidinanuz atamun kadu iti waunao dikiin ii. Uruu ida'an ukazannaatan waunao wuru aia'a Tominkaru dakotanuz papataka'utan waunao, maizo'ati-kainaouz ipai kakinaorii. ¹⁴ Uruu Christ Jesus pataka'uta-kidinan ida'an kizi, Gentilenao zaamatan kaimana'o aimaakan, Tominkaru kowaadauzoniaz pataan nii Abraham ati. Na'iki wamishidan idi'o Jesus Christ, wazaamatan Kaimana'o Doronaa, Tominkaru kowaadauzoniaz pataan nii wa'ati.

[‡] 3:10 Deuteronomy 27:26   § 3:11 Habakkuk 2:4   * 3:12 Leviticus 18:5

[†] 3:13 Deuteronomy 21:23

Kakinaorii na'iki Tominkaru taa'azonii dau'o

¹⁵ Aizii ð'inawuzunao na'iki ðdadakoonao, ðkainaa-bata kizi mooko u'ati pidannao sha'apatauzonii aimakaan ida'an: Dya'utamainao pidannao na'apataakan dono panyukunuu aimakaan dau'an, ĩsaadan nii pa'uu kida kaarita ida'a kainaabata'o nii ĩnyukunuu na'apa ki-daakan. Uruu dauna'an aonaa turuu umarina'ata-kaao oo utotokada-kaao. Na'apa'o wuru'u Tominkaru kowaadauzoniaz pataa'azonii. ¹⁶ Tominkaru kowaadanii kidaz pataa'azon, Abraham na'iki utakaan-daun ati'o. "Utakaan-daunnao ati'o," aonaa kia'o mani usaadinpan Tominkaru paradan ida'a, iriba'o pidannao dau'ati'o kawan. Mazan, "utakaan-daun ati'o," kii usaadinpan, bauda'apa'o pidan dau'ana'o, uruu wuru'u Jesus Christ, Abraham takaan-daunuz. ¹⁷ Kaikapa'o dau'ati'o kaiwuru'u ðkianuz: Kiwiini'o zii wuru'u Tominkaru kowaadauzonuz pataan nii aimakaan Abraham ati,† na'iki ukian mishi'o nii utaapan paparadanuz. Ukau'an, Tominkaru taaniaz kakinaorii Moses ida'an 430 wunu dauna'ana'oraz naa, aonaa na'itim upana'adan wuru'u Tominkaru kowaadauzonuz pataan nii aimakaan Abraham ati, na'iki aonaa turuu umainaabatan wuru'u Tominkaru paradanz. ¹⁸ Tominkaru taa'azoniaz kaimana'o aimakaan zaamata-kaao an mani kakinaorii izo'atipa-kaao ida'an, ukau'an aona'a naa mani turuu wazaudapan Tominkaru taan aimakaan wa'ati pakiauzon kawana'ati. Mazan Tominkaru taanuzu kaimana'o aimakaan Abraham ati, ukowaadan idi'o pa'an pataan nii u'atiz.

¹⁹ Kanom ni'o mooko wuru'u kakinaorii taa-kaoz? Utaa-kaao pidannao sha'apaapauzon idi'o oia'o pa'idiwaru. Kakinaorii kaiwainpan nii atii Abraham takaan-

---

† 3:17 Tominkaru kowaadauzon pataan nii aimakaan Abraham ati: uruu dakota-kaao covenant. Putukapa kaarita tokon ii, Parada-karu Masha'apannaada-kinao di'ii.

daun kaawan, uruu tawuru'u Tominkaru kowaadauzoniaz pataan nii utakaan-daun nii. Aizii wuru'u kakinaoriiz, angelnao taanii Moses ati, na'iki uruu ida'ana'o udobata-kida-kaao Israelitena'o ati. ²⁰ Mazan aonaa Tominkaru zaamatan pidan dobata-kida'o nii paparadan Abraham ati, mazan sariapa pa'an uparadan u'ati, ukowaadan dono wuru'u pataa'azooniaz u'ati.

²¹ Aizii kakinaorii taa-kaao idi, upana'adan ni'i naa mooko wuru'u Tominkaru kowaadanii kidaz pataa'azon? Aonaa! Ukau'an umishiin an mani pidan ikodan karikaonanuo kakupa-karu kakinaorii izo'ati-kaao ida'an, kakinaorii ida'an mani Tominkaru dakotan pidan kaimana'o nii. ²² Mazan saada-kariwai Tominkaru paradan kowaadan wa'ati, ipai pidannao oia'o kazowautapanii pa'idiwaru. Ukau'an, wazaamatan nii wuru'u Tominkaru kowaadauzoniaz pataa'azon, soo wamishidan ida'an Jesus Christ.

²³ Christ mishidapa-kaao ua'ii zii, waunao taapa-kaao kakinaorii waranu'u, taraa-kariwainao kawan, atii wuru ida'ati'i Christ mishida-kaao kainaabata-kaooz naa. ²⁴⁻²⁵ Ukau'an kakinaorii taa-kaao, kazowautapa'o nii waunao, atii Christ kaawan di'iti. Mazan aizii Tominkaru dakotan waunao kaimana'o pidannao nii wamishidan idi'ora'a naa Christ. Aonaa kanom ni'i naa aizii kakinaorii kazowautapan waunao powa'a.

Pidan mishida'oraz Jesus Christ, uruu Tominkaru dani

²⁶ Ipai unao Tominkaru dainao umishidan ida'an Christ Jesus. ²⁷ Ukau'an, ipai unao chikaawunuina'oraz na'iki zaamatina'oraz Christ Jesus ida'ati, umorokodan naa Christ kaduz wuru'u. ²⁸ Ukau'an aonaa usha'apan pugaru Jew oo aonaa Jew mani; poitorui oo aonaa poitorui mani; daonaiora oo zun, ipai unao na'apa kida'o pa'idiwaru, uzaamatanpan idi Christ Jesus ida'ati. ²⁹ Aizii uzaamatanpan kau'an Christ Jesus ida'ati, unao wuru'u mishi'oraz

Abraham takaan-daunnao. Na'iki unao wuru'u zaamata'o ni'oraz kaimana'o aimaakan, Tominkaru kowaadauzoniaz pataan nii Abraham ati.

4

¹ Kaikapa'o kaiwuru'u ōkianuz: Koraidaonaa zaamata'o ni'oraz padaru sha'apauz kida, na'apa utaapa-kaopoituruinao taapa-kaowawan, ukoraidaonaan dono zii. Mishi uka'idiwaun pu'a'a naa padamata padaru sha'apauz kida idi. ² Mazan umashaapan nii zii pakazowautapikinao waranu'u na'iki pasha'apauz taapikinao waranu'u zii, atii udaru aitanii kamoo kaawan di'iti. ³ Na'apa'o da'i wau-nao kiwiin koraidaonaa kawan, wapoitoruitapa-kidinan waizo'atin ida'an kakinaorii kida doronainao di'iki'oraz, kazowautapainauz imi'i baara sannao. ⁴ Mazan Tominkaru aitanii kamoo kaawan dono'o naa, udyuudan paudani, ushakatan zun di'iki. Umashaapan Jewnao kakinaorinaa waranu'u, ⁵ ukazannaata kizi waunao, mashapainauz kakinaorii waranu'u, turuu kizi Tominkaru zaamatan waunao paudainao nii. ⁶ Tominkaru zaamatan idi unao paudainao nii, udyuudan pauDani Doronaa mashaapan unyukunuu ida'a. Uruu Doronai ida'ana'o wuru'u ukianuz Tominkaru ati, “ōdaru Tominkaru,” kii. ⁷ Ukau'an, aonaa powa'a poitoruinao mani unao, mazan Tominkaru dainaou'u naa pa'an. Udainaoun idi unao, ukau'an utaan nii u'ati ipai wuru'u ukowaadauzoniaz pataa'azon.

Paul dopii-kidan Galatia Baara sannao

⁸ Kiwiin umaaitapakan dono zii Tominkaru, upoitoruitapa-kidinan tominkarunao ati aonaa mishiinao mani. ⁹ Mazan aizii unao, uaitapa'a naa Tominkaru, oo turuu ōkian, Tominkaru pa'an aitapa'oraz unao. Kandii ni'i naa mooko ukiwa'azon powaa iti, upoitoruitapa-kidina'azon koshan mazanu'o tominkarunao ati,

aona'oraz kanom ĩsha'apatan? ¹⁰ Aizii unao, utamakapan naa Jewnao kaduz utaapan ida'an kamoo, kauzu, na'iki wunu ĩtaapanii kidaz. ¹¹ Tuukii ōdopian unao dau'an, ukau'an madiwautapa-ka'o mooko karikaonan wuru'u ōkaudinuz unao bii an?

¹² Ōmin-mishidannao, tuukii ōaipan umashaapan ōgaru kawan, aonaa Jewnao kakinaorinaa waranu'u mani. Ōgaru na'apa'ora'a naa unao Gentilenao kawan, aona'a naa ōmashaapan Jewnao kakinaorinaa waranu'u. Kaiman sha'atii da'i utaapauzon ōgaru, aonaa unyukunuu oian ō'ati. ¹³ Uaitapanii ōkarinauzon idi'o ōkowaadauzonuz Kaimana'o Kuwai unao ati kiwiin. ¹⁴ Ōkarinaan idi, dobata ōmizidin-kidan unao, mazan upu'u aonaa uzon-kidan oo ukachama'idin ō'ai. Mazan udapaapan ōgaru kaiman, ikoda Tominkaru angelin oo ikoda Christ Jesus dapaapaka'o kawan utaapan ōgaru. ¹⁵ Mazan aizii usha'apanum naa wuru'u, aona'a naa powa'a ukonaukia'azon ōtuma? Ōaitapa mishi, ōkarinauzon dono'oraz, turuu mani uso'otan uawun kida, na'iki utaanuzu ōawun nii. ¹⁶ Aizii mani, uo'oran naa sha'a ō'ati wuru'u, ōkowaadan idi mishi'o kuwai u'ati?

¹⁷ Pidannao wuru'u aipainouz umashaapan Jewnao kakinaorinaa waranu'u.* Tuukii ĩaipan uzaamatinan pa'idi'iti, mazan aonaa ĩkaminka'uta'azon mani unao wuru'u, soo ĩaipan karikaonan pabuutan unao ō'ai, ĩnao ati kizi'i naa unyukunuu. ¹⁸ Mishi, kaimana'o wuru'u pidan nyukunuu dyautanuz pasha'apatan dau'ati aimaakan, kaimana'oraz mazan aimaakan. Marii karikaonanu'u naa usha'apatan aimaakan na'apa, aonaa soo ōna'an dono mani karikaonan utuma. ¹⁹ Ōdainao ōmarainapaniinao, daroi dopian kawan kaziwa'o idi okaudanipan dono, na'apa'o kawanu'o ōbaiatan kaziwa'o unao dau'ati. Ōdopitan

---

* 4:17 Putukapa Galatians 1:7

nii udau'an atii umashaapan an zii kaimanaiman Christ kaduz kawana'ati. ²⁰ Kaiman zii mani õgaru na'ii unao tuma kai. Uruu idi kaiman zii mani waabataakan waparadan, na'iki õaitapa mani na'apam õkian u'ati. Usha'apanum kau'an õmunapon idi, aonaa õaitapan na'apam õkian u'ati.

Hagar poitoruiaba, na'iki Sarah aonaa poitoruiaba mani

²¹ Õpisha'azon unao aipainouz pamashaapan kaki-naorii waranu'u, aonaa zii mooko uaitapan na'apam kaki-naorii kian? ²² Kaina'a saada-kariwai dya'utama'o Abraham dainao daonaioranao dau'an. Bauda'apa utoman paudani papoitoruaba tuma,† ba'oran utoman paudaiaro tuma,‡ aonaa poitorui mani oroo. ²³ Udani poitoruiaba tuma'oraz, ushakatan na'apa koraidaonaa shakatauzon kawan. Mazan ba'oran udani, udaiaro di'iki'o. Ooro aonaa poitoruiaba mani, ushakatan na'apa Tominkaru kiauzon kawana'ati pa'an, Abraham ati.

²⁴ Di'ora'a dya'utama'oraz zunnao kainaabatan dya'utama'oraz Tominkaru sha'apataniaz kida papidanannao ati.§ Hagar, poitoruiabaz, oroo kainaabata'o wuru'u kakinaorii Tominkaru taaniaz Moses ati midukuo Sinai ii. Ipai pidannao oroo di'iki'oraz, poitoruinao pa'idiwaru, ãmashaapan idi kakinaorii waranu'u. ²⁵ Na'iki midukuo Sinai, Arabia ia'oraz, ukainaabata-kaoo Hagar di'iti. Na'iki kai'oraz donoi Jerusalem, oroo di'iti koshan ukainaabata-kaoo, na'ii sannao mashaapan idi poitoruinao kawan kakinaorii waranu'u. ²⁶ Mazan Sarah, oroo aonaa poitoruiaba mani pa'an, oroo di'iti aokazi ia'oraz Jerusalem kainaabata-kaoo, na'iki oroo wadaro kawanu'o.

---

† 4:22 Genesis 16:15   ‡ 4:22 Genesis 21:2   § 4:24 Tominkaru sha'apataniaz kida papidanannao ati: uruu dakota-kaoo covenant. Putukapa kaarita tokon ii, Parada-karu Masha'apannaada-kinoo di'ii.

²⁷ Kaikapa'a Tominkaru paradan kotua'oraz kiauzonu'u odau'an:

“Pukonaukii maudaniichiaba,
Pukadako diiwa'o ida'an pukonaukian idi,
aonaan pu'u pukaudanipauzon.

Mazan aizii powa'a'o nii zii pudainao iriban,
aoro aia'a, mazidaibazo.”*

²⁸ Õmin-mishidannao, unao, na'apa Isaac kawan, Tominkaru dainaou'u naa, na'apa Tominkaru kiauzon kawan. ²⁹ Mazan uruu dono wuru'u koraidaonaa shakata'oraz koraidaonaa shakatauzon kawan, wuru'u poitoruiaba daniz, uantamikitauzonii Isaac, shakata'oraz Tominkaru Doronaa ida'an. Na'apa kai aimaakan sha'apaapa-kao wa'ati kotua'o kawan. ³⁰ Mazan na'apa dii saada-kariwai Tominkaru paradan kian? “Puwaata wuru'u poitoruiabaz paudani tuma! Usha'apanum kau'an aona'o nii odani zaamatan padaru sha'apauz kida, wuru'u taa'azoo-kariwaiz, aoro dani ati'i aona'oraz poitoruiaba mani.”† ³¹ Ukau'an õmin-mishidannao, waunao aonaa poitoruiaba dainao mani, mazan aoro dainao pa'an, aona'oraz poitoruiaba mani.

5

Christ so'otan kakinaorii kazowautapan ai waunao

¹ Mishi Christ so'otani'i naa Jewnao kakinaorinaa kida ai waunao, aona'a naa powa'a kakinaorii kazowautapan waunao. Ukau'an ma'ozaka'a naa utaapa unyukunuu, na'iki aona'a naa utaapada'ana'a kakinaorii kazowautapan unao powaa iti.

² Uabata õgaru Paul paradan, aonaa Tominkaru dakotan pidan kaimana'o pidan nii pachoota-kidinan*

---

* ^{4:27} Isaiah 54:1 † ^{4:30} Genesis 21:10 * ^{5:2} pachoota-kidinan:
Putukapa 'chootin-karu' kaarita tokon ii, Parada-karu Masha'apannaada-kinao di'ii.

ida'an Jewnao kakinaorinaa kawana'ati. Una'apan an, madiwautapa-ka'o wuru'u Christ mawakanuz u'ati. ³ Ōkakinaowan nii unao koshan, ukashaapan an uchoota-kao Jewnao kakinaorinaa kawana'ati, ukau'an marina'a naa uizo'atin ipai daunuuda'u wuru'u kakinaorii kidaz. ⁴ Aizii na'ia'oram pidan unao bii iki aipan an Tominkaru dakotan paugaru kaimana'o pidan nii paizo'atin ida'an wuru'u kakinaorii, ubuutinan naa mishi'oraiman Christ ai wuru'u, na'iki ubuutinan naa kapam Tominkaru kaimanan ai u'ati. ⁵ Mazan waunao, waaitapa Kaimana'o Doronaa ida'an mishi'o nii Tominkaru zaamatan waunao na'iki udakotan nii waunao kaimanainao pidannao nii, wamishidan ida'an Christ pa'an. ⁶ Aizii wuru'u wazaamatanuz naa Christ Jesus ida'ati, pidan chootakariwai oo aonaa choota-kariwai mani, aonaa itukapaka-pana'a kida, aonaa na'apa kida'o di'itapa-kao umanawunu'o nii. Soo kanom pa'an di'itapa-kariwai, pidan mishidan Christ. Na'iki mishidapa-karu ida'ana'o wuru'u marainpaaka-karuz.

⁷ Kaiman sha'atii umishidapan padamata. Kanom wuru'u mashaata'oraz unao uda'anan ai mishi'o kuwai? ⁸ Mazan waaitapa Tominkaru, zaamata'oraz unao pa'ida'ati, aonaa uruu mani wuru'u tanawatin-kida'oraz unao mishi'o kuwai ai. ⁹ Masakauda'u'o pana'iti'o kuwai kowaada-kao, ipai'o nii pidannao mishida'akanuzu. Na'apa masakauda'u'o yeast pooda-kidan kawan ipai poroom-bi'i. ¹⁰ Mazan ōaitapa na'iki ōmishida Naobanai aipan ati, aona'o nii utanawatinan, mazan uda'anan nii pa'an wuru'u ōkuwaa kidaz. Aizii pidan wuru'u tanawatin-kida'oraz unao mishi'o kuwai ai, upataka'utakao nii tuukia'o ida'an.

¹¹ Ōmin-mishidannao, ōkakinaotan na'iki ōdyuudautan an mani pidannao choota-kidinan Jewnao kakinaorinaa kawana'ati ikazannaatin-kinaa nii, aonaa mani

õpataka'uta-kaò. Mazan wuru'u Jewnao pataka'utanuz õgaru, õkowaadapan idi'o pidannao kazannaata-kaò soo Jesus mawakan ida'ana'o pa'an. ¹² Aizii wunaou'u tanawatin-kida'oraz unao, tuukia'oraz ãaipan chootin-karu, kaiman zii manawun mani õ'ati ãmakuuta'aka-kaò an kaiman-daun, aonaa soo ãchootan mani karikaonan pamada.

¹³ Unao õmin-mishidannao, Tominkaru zaamatanii unao, uso'otani'i naa unao kakinaorii kazowautapan ai. Mazan aonaa ukaiwa'ana'a wuru'u uso'otakaoz kakinaorii ai, usha'apaapa-kinaa nii dikauda kida'o aimaakan, unyukunuu aipan kawana'ati. Mishi'oraiman ukaminka'uaaka umin-mishidannao tuma umarainpaakan ida'an. ¹⁴ Mishi waizo'ati ipai daunuuda'u kakinaorii taa-kariwaiz Jewnao ati, waizo'atin ida'an wuru'u di'oraz kakinaori'i: “Umarainapa ipai pidan na'apa umarainpan kawan unanaa,” kii-karuz. ¹⁵ Mazan uto'orataakapan an na'iki udakowaakapan an, utukapa pa'i uwaatan umin-mishidannao na'apa'o ida'an.

Marii Tominkaru Doronaa kazowautapan unao

¹⁶ Uruu idi õkian, aizii umashaapa'a naa Kaimana'o Doronaa aipan kawana'ati. Una'apan an aona'o ni'i naa usha'apata'azon oia'o, wuru'u unyukunuu sha'apata'azoonii kidaz. ¹⁷ Usha'apanum kau'an wuru'u wanyukunuu, tuukii uaipan washa'apatan oia'o aimaakan, aona'oraz Kaimana'o Doronaa aipan usha'apata-kaò. Mazan Kaimana'o Doronaa, uaipan washa'apatan soo kaiman kida'o pa'idiwaru, wuru'u aona'oraz wanyukunuu aipan usha'apata-kaò. Ukau'an kaina'a dya'utam aimaakan mizaataakapan wanyukunuu ii. Uruu idi dadara wa'ati washa'apatan kaimana'o aimaakan. ¹⁸ Mazan aizii pusha'apatinan na'iki pumashaapan idi'i naa Tominkaru Doronaa aipan

kawana'ati, aona'a naa powa'a Jewnao kakinaorinaa kida kazowautapan unao.

¹⁹ Kanom pidan nyukunuu aiapanii, aonaa umainaabanan. Unaudapa pasha'apaapan di'oraz kaduz kida'a: pakiaapaakan madoronaa-daun; pasha'apaapan kakiba'azonnaa kida'o aimakaan pakiaapan ida'an paminshu'unao; pasha'apata'azon kakiba'azonnaa kida'o usha'apata-kaao madoronaa-daun; ²⁰ patominkaruniitapan toma-kariwai kida; pamakon marunao di'iti; pato'ora-kizaitapan tuukii pairibannao; pazunaapaakan; na'iki pakishauzin; kichana'iki-kii da'i uto'ora'akauzon; tuukii uaipan pawazoomikipan na'iki padikintinan; pakashadaakapan na'iki pabuutaakakidan pidannao; ²¹ pana'azootapan pairiban sha'apauz; papo'idipan; pasha'apaapan kakiba'azonnaa kida'o aimakaan tuzapa-kizai ii aka; na'iki pasha'apaapan iriba ba'oran oii kida'o aimakaan. Ōkia'azon koshan powa'a zii, na'apa ōkian kawan u'ati kiwiin, wuru'u pidannao sha'apaapainaoz na'apa kida'o aimakaan, aona'o nii ïwiizi nii Tominkaru naobanai-tinapa-kizi ii.

²² Mazan Kaimana'o Doronaa kazowautapan idi waunao, utaan nii wanyukunuu kamarainpanu'o nii, konaukii-tina'o nii, kaiman-kinnaa nii, tuuda-kinnaa nii wabaiatanii kida, kaminka'uaba-kinnaa nii, kamunanuaba-kinnaa nii, mishidinaaba'o nii, ²³ kakarodapanu'o nii, na'iki watuudapa-kinnaa nii wanyukunuu washa'apata'azon ai oia'o. Umashaapan an kaikapa'a, wuru kida kawanu'u, aonaa kakinaorii nii mashaata'o nii unao. ²⁴ Pidannao wuru'u zaamatinainaoz Christ Jesus ida'ati, ïmarina'atani'i naa oia'o, ïnyukunuu naudapauzoniaz pasha'apaapan, tauka-kariwai kawanu'ora'a naa oia'o ïkaduz kida Christ mawakan dono cross ida'a. ²⁵ Kaimana'o Doronaa taan idi'i naa pa'ina'o mashaapa-kinai wa'ati, ukau'an wamashaapa'a naa uaipan

kawana'ati. ²⁶ Aonaa wamanawun-tinpa'ana'a, na'iki aonaa wato'orataakapa'ana'a, na'iki aonaa wakishauziaakapa'ana'a wa'atiaaka.

6

Kaminka'uaaka-karu daua'o

¹ Ōiribannao, umin-mishidan waotinan dono oia'o, marii unao mashaapainaouznaa Kaimana'o Doronaa aipan kawana'ati kaminka'utanuz, uparadan ida'an u'ati kaimana'o ida'an, usakitapada kizi pamashaapan powaa iti Tominkaru aipan kawana'ati. Unao, uzaudina'a naa mazan pa'i uwaotan ai oia'o di'iti kapam. ² Ukaminka'uta umin-mishidannao ibaiatan an kasha'ora kida'o aimaakan. Na'apa'o ida'an uizo'atin Christ kakinaori wuru'u. ³ Na'ia'oram pidan taapinpa'o umanawunu'o nii pa'aonaimanan pu'u, umariidapan karikaonan panyukunuu wuru'u. ⁴ Marii ipai pidan di'itapan pasha'apatanii aimaakan, usha'apatanii kaimanan an, turuu ukonaukii-kidan pasha'apatanii. Mazan aonaa kizi uatadapan wuru'u pasha'apataniaz ba'oran pidan sha'apatanii ai. ⁵ Usha'apanum kau'an ipai waunao, waaipan ati'o nii washa'apatan wuru'u taa-kariwai kidaz washa'apatan nii.

⁶ Marii na'ia'oram pidan tominapa-kida-kariwai Tominkaru paradan dau'u kaminka'utan patiichaan, utaan ida'an kaiman kida'o aimaakan u'ati.

⁷ Mana'a umariidapa'ana'a unyukunuu, Tominkaru aonaa turuu umariida-kao. Kanom pidan sha'apatanii, na'apa'o nii kapam uwinipinaa. ⁸ Aizii pidan sha'apaa-pa'o oia'o, panyukunuu aipan kawana'ati, pataka'utin-karu'o nii uwinipinaa nii. Mazan pidan mashaapa'o Kaimana'o Doronaa aipan kawana'ati, uzaamatan nii karikaonanu'o kakupa-karu Kaimana'o Doronaa ida'an.

⁹ Mana'a wakashadina'ana'a washa'apaapan kaiman kida'o aimaakan, usha'apanum kau'an Tominkaru aitanii kamoo kaawan dono, wazaamatan nii kaimana'o aimaakan aonaan an wakashadinan. ¹⁰ Ukau'an, washa'apata kaiman kida'o aimaakan ipai pidannao ati, na'apainim dono watukapan kaimana'o aimaakan sha'apatakaru ni'o, aitaniiiman wamin-mishidannao ati.

Ubaukapan naa Paul kakinaowan mishidainao

¹¹ Aizii utukapa na'apam õsaadan udaru diida'a'a, õka'u ida'an. ¹² Wuru'u pidannao tuukia'oraz ãaipan unao choota-kao* Jewnao kakinaori kawana'ati, ãaipan karikaonan pidan nyukunuu-atin paugaru. ãisha'apatanzu na'apa'o ãmaaiapakan idi'o pamin-Jewnao pataka'utan paugaru, patominapatin-kidan dikin ii pidannao wuru dau'ana'a Christ mawakanuz cross paawa'a ipai pidannao oian dikin ii. ¹³ Mazan upu'u zii pidannao choota-kariwainauz, aonaa ãizo'atin ipai wuru'u Jewnao kakinaori kidaz. Wuru'u ãaipanzu unao choota-kao soo pa'atadinapa-kinaa ni'o karikaonan, ãaipan patukapa-kidan iriba papidanannao. ¹⁴ Mazan õgaru, õatadinpan nii soo wanaobanaa Jesus Christ mawakan dau'u cross ida'a. Christ mawakan idi õ'ati, aonana'a powa'a õdyautan wuru'u pidannao taapaniaz umanawunu'o nii, mawaka'o kawanu'u naa õtaapanuzu. Na'iki õgaru, mawaka'o kawanu'u naa ãtaapan. ¹⁵ Aonaa umanawunu'o aimaakan mani wuru'u pidan chootakaoz oo aonaa uchoota-kao. Mazan kanom pa'an umanawunu'o aiapa-kao, soo Tominkaru pa'inaadan pidan nyukunuu. ¹⁶ Marii Tominkaru taan nyukunui kaiman-kinaa na'iki ukamunan-kidan ipai pidan wuru'u

---

* **6:12** choota-kao: Putukapa 'chootin-karu' dau'a'o, kaarita tokon ii, Parada-karu Masha'apannaada-kinao di'ii.

izo'atiinaouz õkuwaa. Ñnao wuru'u mishi'oraz Tominkaru pidanannao.

¹⁷ Aizii aona'a naa powa'a õaipan pidan towauda'utan oo kimudautan õgaru õkuwaa dau'an, usha'apanum kau'an ipai ba'izi-daun õmada ida'an kida'oraz aida-kidan mishi'o õgaru Jesus poitoru.

¹⁸ Õiribannao, õtoriinpan marii kizi wanaobanaa Jesus Christ ma'ozakadan unyukunuu pakamunanun ida'an. Amen.

Kaimana'o Tominkaru Paradan New Testament in Wapishana (GY:wap:Wapishana)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Wapishana

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

- You must give Attribution to the work.

- You do not sell this work for a profit.

- You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Wapishana

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

- You include the above copyright and source information.

- You do not sell this work for a profit.

- You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Sep 2021 from source files dated 1 Dec 2020

198b856d-ac64-5e95-afee-2b1cb3b356c1